

**ОДЕСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ**

НАКАЗ

«11» жовтня 2017 року

Одеса

№ 331/ОД

Про організацію та проведення
обласного етапу XV Всеукраїнського
турніру юних правознавців

На виконання наказу Міністерства освіти і науки України від 02.08.2017 № 1112 «Про проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад і турнірів з навчальних предметів у 2017/2018 навчальному році», відповідно до Положення про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси – захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22. 09. 2011 № 1099, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 17 листопада 2011 року за №1318/20056 (зі змінами), з метою поширення і підтримки правової освіти в Одеській області

Н А К А З У Ю:

1. Провести 21 жовтня 2017 року обласний етап XV Всеукраїнського турніру юних правознавців для учнів старших класів усіх типів загальноосвітніх навчальних закладів області (далі - Турнір) на базі Одеського юридичного ліцею Одеської міської ради.

2. Затвердити склад оргкомітету та журі Турніру (додаток 1, 2).

3. Департаменту освіти та науки Одеської міської ради, відділам (управлінням) освіти районних державних адміністрацій, виконавчих комітетів міських рад міст обласного значення, об'єднаних територіальних громад:

- 1) Сприяти участі команд юних правознавців у Турнірі.
- 2) Затвердити персональний склад команд та керівників команд.
- 3) Відповідальність за життя і безпеку учнів під час турніру та у дорозі покласти на керівників команд та провести інструктаж з Правил техніки безпеки з реєстрацією у журналі встановленого зразка під підпис кожного учня.
- 4) Витрати на проведення турніру здійснити за рахунок коштів, не заборонених законодавством України.

4. Одеському обласному інституту удосконалення вчителів (Кавалеров В.А):

- 1) Здійснити організаційно-методичне забезпечення проведення Турніру.
- 2) Результати Турніру розмістити на сайтах Департаменту освіти і науки Одеської обласної державної адміністрації та Одеського обласного інституту удосконалення вчителів.

5. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника директора Департаменту Стельмах Н. О.

Директор Департаменту

О. А. Лончак

Склад оргкомітету
обласного турніру юних правознавців

Стельмах Наталія Олександрівна	голова оргкомітету, заступник директора Департаменту освіти і науки Одеської обласної державної адміністрації – начальник управління нормативності та якості освіти
Кавалеров Володимир Анатолійович	заступник голови оргкомітету, кандидат педагогічних наук, директор Одеського обласного інституту удосконалення вчителів
Богатий Юрій Валентинович	заступник директора Одеського обласного інституту удосконалення вчителів
Шиян Олександр Васильович	директор Одеського юридичного ліцею Одеської міської ради Одеської області
Котенко Олена Миколаївна	завідувач науково-методичної лабораторії історичної, правової та громадянської освіти Одеського обласного інституту удосконалення вчителів

Директор Департаменту

О. А. Лончак

Склад журі
обласного турніру юних правознавців

Хижняк Євген Сергійович	голова журі, кандидат юридичних наук, декан факультету адвокатури, доцент кафедри криміналістики Національного університету «Одеська юридична академія»
Корнієнко Максим Вікторович	заступник голови журі, кандидат юридичних наук, доцент кафедри Одеського державного університету внутрішніх справ, полковник поліції
Вальчук Ольга Семенівна	учитель Одеської загальноосвітньої школи №72 I-III ступенів Одеської міської ради Одеської області
Єфремова Наталя Володимирівна	кандидат юридичних наук, доцент кафедри історії держави і права Національного університету «Одеська юридична академія»
Іващенко Тетяна Віталіївна	учитель Усатівського навчально-виховного комплексу «Загальноосвітня школа I-III ступенів –гімназія» імені П.Д. Вернидуба Біляївського району Одеської області
Ігнатова – Харченко Марина Михайлівна	учитель Великодолинського навчально-виховного комплексу «Загальноосвітня школа I-III ступенів – гімназія» Овідіопольського району Одеської області
Карагіоз Руслан Степанович	кандидат політичних наук, учитель Одеської загальноосвітньої школи №118 I-III ступенів Одеської міської ради, старший інспектор Приморського ВП ГУНП в Одеській області, майор поліції
Кобзар Лада Анатоліївна	учитель Одеської спеціалізованої школи I-III ступенів №117 Одеської міської ради Одеської області
Кройтор Артем Вікторович	доцент кафедри політичних технологій Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат політичних наук
Лекар Вікторія Вікторівна	учитель навчально-виховного комплексу «Балтська загальноосвітня школа I-III ступенів №3-колегіум» Балтської міської ради Одеської області
Мельничук Ольга Степанівна	доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри загальнотеоретичної юриспруденції

Онищук Оксана Миколаївна	Національного університету «Одеська юридична академія» учитель комунального закладу «Южненська Авторська М. П. Гузика експериментальна спеціалізована загальноосвітня школа-комплекс I-III ступенів Южненської міської ради Одеської області»
Очеретяна Валентина Іванівна	учитель Яськівської загальноосвітньої школи I-III ступенів Біляївського району Одеської області
Попаз Катерина Іванівна	учитель Ренійського навчально-виховного комплексу «Загальноосвітня школа I-III ступенів – ліцей» Ренійського району Одеської області
Прутцев Сергій Борисович	учитель Одеського юридичного ліцею Одеської міської ради Одеської області
Саєнко Євгенія Василівна	методист міського методичного кабінету відділу освіти Чорноморської міської ради Одеської області
Серебро Михайло Володимирович	кандидат юридичних наук, заступник декана факультету адвокатури, асистент кафедри загальнотеоретичної юриспруденції Національного університету «Одеська юридична академія»
Сікачина Євгенія Василівна	учитель загальноосвітньої школи №4 I-III ступенів м.Роздільної Роздільнянського району Одеської області
Слесаренко Олександр Володимирович Хряпченко Валентина Павлівна	учитель Одеського економічного ліцею Одеської міської ради Одеської області викладач юридичного коледжу Національного університету «Одеська юридична академія»
Чаплинська Оксана Володимирівна	учитель навчально-виховного комплексу «Загальноосвітня школа I-III ступенів-гімназія» Лиманського району Одеської області
Чекмарьова Лариса Юрїївна	заступник декана факультету адвокатури з наукової роботи, асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія»
Чудіна Лідія Костянтинівна	учитель Озернянської загальноосвітньої школи I-III ступенів Ізмаїльського району Одеської області
Шевчук Маргарита Петрівна	учитель загальноосвітньої школи I-III ступенів №6 Чорноморської міської ради Одеської області

Яроменко Вікторія Іванівна

учитель гімназії №1 Чорноморської міської
ради Одеської області

Левчишена Оксана Михайлівна

експерт-консультант, кандидат історичних
наук, завідувач кафедри суспільно-
гуманітарної освіти Одеського обласного
інституту удосконалення вчителів

Заступник директора Департаменту

Н. О. Стельмах

ПРАВИЛА
проведення Всеукраїнського турніру юних правознавців
у 2017-2018 н.р.

I. Загальні положення

1.1. Ці Правила встановлюють порядок організації та проведення Всеукраїнського турніру юних правознавців (далі – турнір).

1.2. Турнір є учнівським інтелектуальним змаганням, що проводиться серед команд учнів загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладів.

Основним завданням турніру є популяризація правових знань серед учнівської молоді, її виховання в дусі загальнолюдських демократичних цінностей; створення умов для реалізації та розвитку науково-дослідницьких, творчих здібностей школярів, прищеплення їм навичок роботи в колективі, вміння формувати та відстоювати власну думку; залучення професорсько-викладацького складу, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів до роботи із обдарованою молоддю.

1.3. Турнір проводиться відповідно до Положення про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22 вересня 2011 р. № 1099, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17 листопада 2011 р. за № 1318/20056 (зі змінами) (далі – Положення) та цих Правил.

У разі неврегульованості певних питань, пов'язаних із організацією турніру, Положенням та цими Правилами, рішення з таких питань приймаються організаційним комітетом відповідного етапу турніру.

1.4. Керівником турніру є Міністерство освіти і науки України.

II. Проведення турніру

2.1. Турнір проводиться у 2 етапи:

I етап – районний (міський) та/або обласний (за необхідності);

II етап – фінальний.

2.2. I етап турніру

I етап турніру може проводитися у вересні кожного року в порядку, що встановлюється департаментами освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

I етап турніру може передбачати проведення районних (міських) турнірів юних правознавців як відбіркових або фінальних турів I етапу, а у разі проведення районних (міських) етапів як відбіркових турів – також обласного турніру юних правознавців як фінального туру I етапу.

2.3. II етап турніру

2.3.1. II етап турніру проводиться кожного навчального року у строки, що встановлюються Міністерством освіти і науки України.

2.3.2. Персональний склад оргкомітету та журі II етапу турніру затверджується Міністерством освіти і науки України.

III. Завдання турніру

3.1. Завдання турніру розробляються щорічно Міністерством освіти і науки України спільно із науковими, науково-дослідними установами, вищими навчальними закладами, провідними фахівцями у галузі права.

3.2. Завданнями турніру є проблемні (дискусійні) питання теоретичного та теоретико-прикладного спрямування, що не мають однозначного вирішення у сучасній вітчизняній та міжнародній правничій науці та практиці, передбачають можливість декількох підходів до їх розв'язання і мають наукову та суспільну актуальність.

3.3. Завдання, розроблені Міністерством освіти і науки України, використовуються на I та II етапах турніру.

За спільним рішенням оргкомітету та журі I етапу турніру замість завдань, розроблених Міністерством освіти і науки України, можуть використовуватися завдання, розроблені інститутами післядипломної педагогічної освіти.

3.4. Завдання фінального раунду II етапу турніру можуть повідомлятися заздалегідь, або оголошуватися безпосередньо перед цим раундом, але не пізніше, ніж перед початком півфінальних боїв II етапу турніру.

IV. Учасники учнівських турнірів

4.1. В турнірі беруть участь команди, що формуються із учнів 7-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів, а також відповідних курсів професійно-технічних навчальних закладів.

До складу команди входять від 3 до 5 учасників. Команду очолює капітан, який є офіційним представником команди під час змагань.

Учень може входити до складу лише однієї команди, яка бере участь у відповідному етапі турніру.

4.2. Порядок формування команд, що братимуть участь у I етапі турніру, встановлюються місцевими органами управління освітою.

4.3. У II етапі турніру беруть участь команди навчальних закладів та збірні команди адміністративно-територіальних одиниць (міст, районів, районів у містах, областей тощо). Кількість команд, що можуть брати участь у II етапі турніру від однієї адміністративно-територіальної одиниці, не обмежується.

Під час формування збірних команд ураховуються результати I етапу турніру, якщо він проводився.

Формування та надсилання заявок на участь у II етапі турніру здійснюють:

навчальні заклади – щодо команд навчальних закладів;

місцеві органи управління освітою – щодо збірних команд адміністративно-територіальних одиниць.

4.4. Команду супроводжує керівник, який призначається з числа педагогічних працівників навчальних закладів, та на якого на час проведення турніру покладається відповідальність за збереження життя та здоров'я членів команди.

4.5. Перед початком турніру кожній команді видається турнірний листок за встановленою формою (додаток 1), в якому фіксуються відомості, пов'язані із участю команди у турнірі.

V. Організація проведення турніру

5.1. Турнір складається із боїв – форм командного змагання, що передбачають почергові виступи учасників команд в ролях, визначених цими Правилами.

5.2. В рамках турніру проводяться:

чотири відбіркових бої;

півфінальний бій;

фінальний бій.

5.3. Для проведення відбіркових боїв проводиться жеребкування команд, за наслідками якого кожній команді присвоюється порядковий номер. У відбіркових боях команди беруть участь у групах, склад яких визначається відповідно до Схеми розподілу команд за групами у відбіркових боях (додаток 2).

5.4. За наслідками відбіркових боїв визначаються команди, які братимуть участь у півфінальному бою.

До участі у півфінальному бою допускається не більше половини від загальної кількості команд, але не менше 6 команд.

Кількість команд у півфінальному бою може бути збільшена понад встановлену абзацом другим цього пункту кількість за спільним рішенням журі та оргкомітету турніру, але не більше 18 команд.

Для проведення півфінального бою проводиться повторне жеребкування команд, що були допущені до півфіналу. За наслідками жеребкування кожній команді присвоюється порядковий номер для участі у півфіналі. У півфінальному бою команди беруть участь у групах, склад яких визначається відповідно до Схеми розподілу команд за групами у півфінальних боях (додаток 3).

5.5. У фінальному бою беруть відповідно до рішення журі участь 3 або 4 команди, що є переможцями у своїх групах та мають найбільшу кількість балів за наслідками півфінального бою.

Кількість команд у фінальному бою може бути збільшена понад встановлену абзацом першим цього пункту кількість за спільним рішенням журі та оргкомітету турніру, але не більше 9 команд.

VI. Правила проведення бою

6.1. Бій є формою командного змагання, в якому беруть участь 3 або 4 команди, що змагаються у групах, сформованих відповідно до цих Правил.

6.2. У кожному бою команди почергово виступають в ролях Доповідача, Опонента, Рецензента (у разі проведення трикомандного бою), або у ролях Доповідача, Опонента, Рецензента та Спостерігача (у разі проведення чотирикомандного бою).

Кожен бій складається із трьох чи чотирьох дій, відповідно до кількості команд, що беруть в ньому участь.

6.3. Перед початком бою проводиться жеребкування для визначення ролей команд у I дії бою.

6.4. У кожному бою команди виступають в таких ролях:

6.4.1. у разі проведення трикомандного бою:

Команда	Дія		
	1	2	3
1	Д	Р	О
2	О	Д	Р
3	Р	О	Д

6.4.2. у разі проведення чотирикомандного бою:

Команда	Дія			
	1	2	3	4
1	Д	С	Р	О
2	О	Д	С	Р
3	Р	О	Д	С
4	С	Р	О	Д

Примітка. У таблицях ролі команд скорочено позначені: Д – Доповідач, О – Оponent, Р – Рецензент, С – Спостерігач.

6.5. Виступи команд

6.5.1. Представник команди Доповідача у своїй доповіді висвітлює розв'язання поставленої проблеми (задачі), спираючись на наукові та правові джерела, аналізуючи наявні в правовій науці позиції з порушеного питання, та пропонуючи й аргументуючи власне бачення його вирішення. У доповіді можуть міститися посилання на правозастосовну практику, зокрема, судову практику національних, іноземних та міжнародних судів, висловлюватися критичні зауваження щодо стану правового регулювання відповідного питання та пропозиції щодо його удосконалення, аналізуватися законодавчі пропозиції, висновки наукового та експертного середовища щодо них, рекомендації міждержавних та неурядових міжнародних організацій, міжнародний досвід з відповідного питання. Доповідач є вільним у виборі структури доповіді та використовуваних для її складання джерел.

6.5.2. Представник команди Оponentа висловлює критичні зауваження до доповіді Доповідача, вказує на позитивні та негативні риси доповіді, допущені помилки. Під час опонування у півфінальних та фінальному боях команда Оponentа має право у разі незгоди із розв'язанням проблеми, запропонованим Доповідачем, викласти власне бачення цього питання.

6.5.3. Представник команди Рецензента стисло оцінює виступи Доповідача та Оponentа, підсумовуючи викладені ними аргументи, узагальнюючи загальне розуміння учасниками шляхів вирішення наявних проблем в обговорюваній темі.

6.5.4. Представники команди Спостерігача висловлюють власне ставлення щодо виступів інших команд-учасників бою у даній дії.

6.6. Під час виступів команд Доповідача та Оponenta допускається співдоповідь (співопонування). Про наявність співвиступаючого заявляється перед початком виступу. Після закінчення співдоповіді (співопонування) основний промовець має право продовжити виступ в межах часу, що залишився невикористаним.

6.7. Під час одного бою кожен член команди може виступати не більше одного разу. Виступами вважаються участь у бою в якості доповідача (співдоповідача), опонента (співопонента) та рецензента.

6.8. Регламент бою

Кожна дія бою проводиться за наступним регламентом:

6.8.1. Оponent пропонує Доповідачу задачу для доповіді – до 1 хв.

6.8.2. Доповідач приймає чи відхиляє виклик – до 1 хв.

6.8.3. Підготовка Доповідача до доповіді – до 2 хв.

6.8.4. Доповідь – до 7 хв.

6.8.5. Уточнювальні запитання Оponenta до Доповідача і відповіді на них – до 2 хв.

6.8.6. Підготовка до опонування – до 2 хв.

6.8.7. Опонування – до 5 хв.

6.8.8. Уточнювальні запитання Рецензента Доповідачу та Оponentу, відповіді Доповідача та Оponenta – до 2 хв.

6.8.9. Підготовка до рецензування – до 2 хв.

6.8.10. Рецензування – до 3 хв.

6.8.11. Загальна полеміка за участі Доповідача, Оponenta, Рецензента – до 7 хв.

6.8.12. Заключне слово Доповідача, Оponenta, Рецензента, Спостерігача – до 30 с. на виступ кожній команді.

6.8.13. Запитання журі командам – до 5 хв.

6.8.14. Виставлення оцінок – до 1 хв.

6.8.15. Коментарі журі – до 5 хв.

6.9. Виклик команд для доповіді. Тактичні та «вічні» відмови

6.9.1. На відбіркових, півфінальному боях команда Оponenta має право викликати Доповідача для доповіді з будь-якого питання, включеного до завдань турніру, крім питань, які:

вже доповідалися командою Доповідача упродовж попередніх відбіркових раундів;

вже використовувалися командою Оponenta для виклику упродовж попередніх відбіркових раундів;

була в порядку, встановленому цими Правилами, оголошена командою Доповідача як «вічна» відмова.

6.9.2. До початку бою ведучий з'ясовує та повідомляє, які питання в попередніх боях доповідалися командами як Доповідачами, та пропонувалися командами як Оponentами для доповіді. За необхідності ці відомості встановлюються відповідальним секретарем журі на підставі протоколів оцінювання боїв.

6.9.3. Кожна команда має право до початку першого відбіркового бою заявити одну «вічну» відмову. Питання, заявлене командою як «вічна» відмова, не доповідається нею у відбіркових і півфінальних боях.

Відомості про «вічну» відмову фіксуються у турнірному аркуші команди і посвідчуються підписом відповідального секретаря журі.

6.9.4. Упродовж усіх відбіркових боїв кожна команда має право заявити сукупно не більше двох тактичних відмов. Тактична відмова заявляється упродовж однієї хвилини після виклику командою Опонента капітаном команди. У такому разі команді Опонента надається додаткова хвилина для обрання нової теми для виклику.

У півфінальному бою команда має право заявити одну тактичну відмову. У фінальному бою тактичні відмови не допускаються.

Відмови понад визначену кількість тягнуть за собою застосування штрафного коефіцієнту, величина якого визначається цими Правилами.

6.10. Під час бою члени команд не мають права користуватися довідниками, словниками, таблицями, посібниками, підручниками, монографіями, інші письмовими або друківаними матеріалами, обчислювальними пристроями та електронними засобами зчитування, збереження, пошуку, передачі та відтворення інформації (мобільні телефони, смартфони, планшетні комп'ютери тощо), а так само самостійно виконаними записами, нотатками (якщо тільки такі записи не виконуються безпосередньо під час бою).

Членам команд забороняється під час бою проводити будь-які консультації із особами, що не є членами команд, в тому числі керівником команди.

6.11. Уточнювальні запитання. Полеміка

6.11.1. Уточнювальні запитання (підпункти 6.8.5, 6.8.8 пункту 6.8 цих Правил) можуть стосуватися лише незрозумілих або недостатньо висвітлених у виступі питань. Уточнювальні запитання може ставити будь-який учасник відповідної команди. На такі питання відповідає будь-хто з членів команди, до якої вони адресовані.

У разі, якщо поставлене питання є дискусійним, воно виносяться на загальну полеміку.

6.11.2. Команда має право брати участь у полеміці шляхом винесення на обговорення окремих питань, що залишилися невисвітленими у виступах команд.

6.12. Ведучий бою

6.12.1. Ведучий бою визначається за рішенням журі з числа членів оргкомітету, журі турніру, керівників команд. Керівник певної команди не може бути ведучим у бою, в якому бере участь ця команда.

У разі призначення ведучого бою з числа членів оргкомітету та керівників команд він не бере участі в оцінюванні даного бою.

6.12.2. Ведучий бою:

6.12.2.1. веде бій, стежить за дотриманням його регламенту.

6.12.2.2. представляє команди і членів журі, оголошує умови проведення бою

6.12.2.3. проводить жеребкування команд для визначення їх ролей у першій дії бою.

6.12.2.4. фіксує номери завдань, які не можуть пропонуватися командою Оponenta, вже доповідалися командою Доповідача, або були оголошені командами як «вічні» відмови, кількість тактичних відмов, заявлених командами в попередніх раундах, вносить відповідні відомості до турнірних аркушів команд, посвідчуючи їх своїм підписом;

6.12.2.5. наглядає за дотриманням командами культури ведення дискусії, не допускає консультації команд із сторонніми особами під час бою.

6.12.2.6. надає слово учасникам команд, членам журі.

6.12.2.7. оголошує виставлені оцінки.

6.12.3. Ведучий бою має право:

6.12.3.1. зупиняти виступ учасника, що порушує регламент бою.

6.12.3.2. знімати питання, що повторюються або не стосуються обговорюваного питання.

6.12.3.3. за погодженням з журі збільшувати час, відведений для виступів Доповідача чи Оponenta, але не більше, ніж на 2 хвилини.

6.12.3.4. видаляти окремих осіб, що не беруть участь у бою, із приміщення, в якому він проходить, якщо такі особи своєю поведінкою заважають проведенню бою, роботі журі.

6.12.3.5. у разі виникнення спірних питань за погодженням із членами журі зупинити бій із одночасним запрошенням експерта-консультанта для їх вирішення.

6.12.3.6. на прохання членів журі чи учасників оголошувати перерви між діями.

6.12.3.7. надавати після завершення бою слово особам, що не брали в ньому участь, зокрема керівникам команд.

6.12.4. Ведучий бою не має права:

6.12.4.1. порушувати ці Правила та регламент проведення бою.

6.12.4.2. зупиняти виступи учасників, крім випадків, передбачених цими Правилами.

6.12.4.3. коментувати виступи команд, висловлювати свою думку щодо оцінок журі.

6.12.4.4. ставити командам питання за змістом їхніх доповідей.

6.12.4.5. надавати відповіді на запитання, що не стосуються проведення бою.

6.13. Бої проводяться гласно і відкрито.

VII. Оцінювання виступів

7.1. Оцінювання виступів під час боїв здійснюють члени журі, які визначаються для кожної групи перед початком бою.

7.2. Кожен член журі, призначений для оцінювання відповідного бою, заносить у відомість оцінювання бою (додатки 4-А, 4-Б) виставлені ним оцінки кожній команді за її виступ у кожній дії бою.

7.3. Виступи команд під час бою оцінюються цілою кількістю балів у межах:

7.3.1. для Доповідача – від 1 до 12 балів.

Під час оцінювання виступу Доповідача до уваги береться логічність, чіткість та послідовність викладу матеріалу; обсяг використаних джерел і глибина їх опрацювання та критичного осмислення; оригінальність висунутих ідей та пропозицій.

7.3.2. для Опонента – від 1 до 9 балів.

Під час оцінювання виступу Опонента до уваги береться якість проведеного критичного аналізу виступу Доповідача; об'єктивність у висвітленні позитивних та негативних сторін доповіді; вагомість і доцільність контраргументів (за їх наявності);

7.3.3. для Рецензента – від 1 до 6 балів.

Під час оцінювання виступу Рецензента до уваги береться загальна обізнаність членів команди із обговорюваним питанням; об'єктивність оцінки виступів Доповідача та Опонента, наявність у рецензії посилань на їхні позиції і їх зваженої оцінки; вміння узагальнювати висловлені попередніми промовцями позиції.

7.3.4. Під час оцінювання виступів всіх команд до уваги береться наявність власної думки та вміння її обґрунтовувати і відстоювати; дотримання у виступах та під час полеміки культури мовлення, правил ведення наукової дискусії; змістовність поставлених питань та вичерпність відповідей на них; відсутність у виступах юридичних помилок; дотримання часового регламенту та правил проведення бою.

7.4. Оцінка команди за виступ у певній ролі (як Доповідача, Опонента чи Рецензента) визначається як середнє арифметичне усіх оцінок, виставлених членами журі цій команді за виступ у відповідній ролі. Середнє арифметичне обраховується з точністю до сотих.

7.5. Оцінка команди за бій визначається як сума балів за виступ у всіх ролях, підрахованих відповідно до пункту 7.4 цих Правил.

7.6. За оголошення відмов від доповіді понад визначену цими Правилами кількість можливих тактичних відмов до команди застосовується санкція у вигляді штрафного коефіцієнту.

У разі заявлення командою після використання в поточному та/або попередніх боях права на дві тактичні відмови наступної відмови, до її оцінки за виступ в ролі Доповідача в бою, в якому була заявлена наступна відмова, застосовується штрафний коефіцієнт 0,8. У разі заявлення в цьому ж бою другої та дальших тактичних відмов, за кожен таку відмову застосований штрафний коефіцієнт зменшується на 0,2. Штрафний коефіцієнт застосовується також і в наступних боях після бою, в якому його було застосовано вперше.

7.7. Результати бою на підставі відомостей оцінювання бою, заносяться до зведеного протоколу оцінювання бою (додатки 5-А – 5-Г), який підписується членами журі, що здійснювали оцінку бою.

7.8. Після завершення бою оргкомітет забезпечує оприлюднення для загального ознайомлення його результатів.

VIII. Командна першість. Номінації

8.1. Переможці турніру визначаються в командній першості.

8.2. Дипломами III ступеня нагороджуються команди, які брали участь у півфінальному бою та не вийшли у фінальний бій.

8.3. Команда, яка отримали найбільшу кількість балів за наслідками фінального бою, нагороджується дипломом I ступеня. За спільним рішенням оргкомітету та журі турніру кількість команд, які можуть бути нагороджені дипломом I ступеня, може бути збільшена.

Решта команд, що брали участь у фінальному бою, нагороджуються дипломами II ступеня.

8.4. Оргкомітет та журі за їх спільним рішенням можуть засновувати та присуджувати номінації для команд та окремих учасників, та нагороджувати їх відповідними дипломами. Порядок присудження цих номінацій визначається спільним рішенням оргкомітету та журі.

IX. Оргкомітет та журі, експерт-консультант, інші органи учнівських турнірів

9.1. Для проведення учнівських турнірів наказами відповідних органів управління освітою створюються оргкомітет та журі турніру, може призначатися експерт-консультант.

9.2. Оргкомітет учнівського турніру формується відповідно до вимог пунктів 6.1–6.3 Положення, та здійснює повноваження, передбачені підпунктами 6.5.1, 6.5.2, 6.5.4, 6.5.5, 6.5.7–6.5.11 пункту 6.5 Положення і цими Правилами.

9.3. Журі учнівського турніру формується відповідно до вимог пункту 7.1 Положення, та здійснює повноваження, передбачені підпунктами 7.3.2–7.3.5 пункту 7.3 Положення і цими Правилами.

9.4. Для оцінювання відбіркових, півфінального боїв члени журі його члени розподіляються за групами у кількості не менше 3 осіб на одну групу. Розподіл здійснюється перед кожним боєм.

В оцінюванні фінального бою беруть участь члени журі, кількість та персональний склад яких визначається на засіданні журі.

Зміна складу журі у групах під час бою не допускається.

9.5. Експерт-консультант учнівського турніру здійснює повноваження, передбачені пунктом 7.4 Положення та цими Правилами.

X. Порядок вирішення спірних питань під час проведення турніру

10.1. Під час проведення учнівських турнірів порядок вирішення спірних питань, встановлений розділом IV Положення, не застосовується.

10.2. У разі виникнення спірних питань щодо оцінювання команди, дій журі, ведучого бою, підрахунку балів капітан команди має право упродовж однієї години з моменту виявлення порушення або з моменту закінчення бою, якщо порушення було вчинене під час бою, звернутися до оргкомітету із відповідною письмовою апеляційною заявою.

Подання апеляційних заяв іншими особами, крім капітанів команд, не допускається.

10.3. В апеляційній заяві обов'язково зазначаються:

1) назва команди, від імені якої капітан подає апеляційну заяву;

2) час завершення бою;

3) вимоги команди, яка подає апеляційну заяву, до оргкомітету та журі турніру;

4) обґрунтування вимог із зазначенням того, у чому полягає порушення, неправильність чи неповнота застосування Положення та цих Правил;

5) ім'я (прізвище, ім'я та по батькові) капітана команди, його підпис.

До апеляційної заяви додається турнірний аркуш команди, яка подає апеляційну заяву.

Недодержання зазначених у цьому пункті вимог до апеляційної заяви дає право експерту-консультанту турніру залишити її без розгляду.

Залишення без розгляду апеляційної заяви не дає права повторного подання командою апеляційної заяви з того самого питання.

10.4. Оргкомітет спільно з журі та експертом-консультантом турніру невідкладно після отримання апеляційної заяви, поданої з додержанням вимог, передбачених пунктом 10.3 цих Правил, вживають заходів щодо перевірки достовірності викладених в ній обставин та проводять спільне засідання за участю капітана команди, від імені якої подано апеляційну заяву.

10.5. За наслідками розгляду апеляційної заяви на спільному засіданні оргкомітету та журі може бути прийнято одне із таких рішень:

1) залишення апеляційної заяви без задоволення, а результат бою – без змін;

2) залишення апеляційної заяви без задоволення, а результат бою – без змін із одночасним прийняттям рішення про оголошення догани ведучому бою або члену журі без права їхньої подальшої участі у турнірі;

3) задовольнити апеляційну заяву, переглянути результат бою та ухвалити рішення про остаточне визначення результату бою, який підвищує загальний рейтинг команди, яка подала апеляційну заяву;

4) задовольнити апеляційну заяву, скасувати результати бою та призначити проведення повторного бою.

У прийнятті рішень з правом голосу, визначених цим пунктом, бере участь експерт-консультант турніру.

Рішення, передбачене підпунктом 2 цього пункту, приймається у випадку, якщо дії ведучого бою або члена журі істотно не вплинули на оцінювання команди та встановлення результату бою.

Підставами задоволення апеляційної заяви та прийняття відповідного рішення, передбаченого підпунктами 3-4 цього пункту, є:

1) неправильне чи неповне застосування Положення та цих Правил;

2) неврахування членами журі під час оцінювання команди доводів та аргументів, які мають істотне значення для розкриття завдання турніру та оцінювання команди;

3) порушення прав команди, передбачені Положенням та цими Правилами.

Задоволення апеляційної заяви з підстав порушення процедурних вимог проведення бою, встановлених цими Правилами, можливе лише у тому випадку, якщо таке порушення істотно вплинуло на оцінювання команди та встановлення результату бою.

Рішення оргкомітету та журі турніру за результатами розгляду апеляційної заяви є остаточним.

10.6. Спільне рішення оргкомітету та журі викладається в протоколі його засідання, який надається для ознайомлення капітану команди, який подав від її імені апеляційну заяву.

Питання XV Всеукраїнського турніру юних правознавців

1. Природні права людини: *криза правового захисту.*
2. Поняття „ефективний судовий захист”: *проблема правового визначення та практика Європейського суду з прав людини.*
3. Обмеження свободи мирних зібрань: *в «інтересах» публічної влади чи в інтересах захисту громадського порядку?*
4. Корупційні правопорушення: *місце в системі юридичної відповідальності.*
5. Фактична помилка в кримінальному праві України та її значення для кримінальної відповідальності.
6. Кримінальний проступок: *шляхи законодавчого запровадження.*
7. Проблеми виконання судових рішень про відібрання дитини.
8. Авторське право в Інтернеті: *особливості порушення та проблеми захисту.*
9. Злочинність безпритульних неповнолітніх осіб: *кримінологічна характеристика та шляхи запобігання.*
10. Інклюзивна освіта в Україні: *нормативно-правове регулювання та реалізація міжнародних стандартів.*
11. Проблемні питання права власності подружжя під час укладення шлюбних договорів.
12. Комісії по трудових спорах: *«пережиток» радянського трудового права чи ефективний спосіб поновлення прав робітників?*
13. Запровадження інституту приватних виконавців: *«узаконення» колекторів чи шлях до ефективного виконання судових рішень?*
14. Відповідальність батьків за неналежне виховання дітей у цивільному та сімейному законодавстві України: *порівняльно-правовий аспект.*